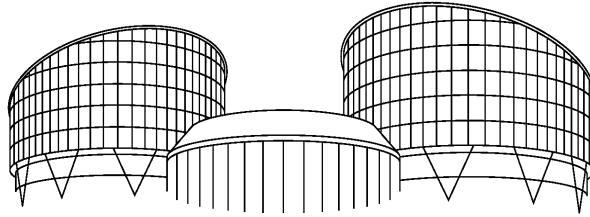

Гафа проти Мальти

*Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та
Олени Дроздової*

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних
наук
Олександра Дроздова та Олени Дроздової

Офіційне цитування:

CASE OF GAFÀ v. MALTA

(Application no. [54335/14](#))

Офіційний текст англійською мовою:
<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-183126>

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

22 травня 2018 року

GAFÀ v. MALTA

*Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у статті 44 §
2 Конвенції. Воно може підлягати редакційним змінам.*

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

У справі «Гафа проти Мальти»

Європейський суд з прав людини (четверта секція) засідаючи Палатою у складі:

Ганна Юджівська, *голова*,

Вінсент А. Де Гаetano,

Фаріс Вехабовіч

Георгес Раварані

Юлія Моток,

Карло Ранзоні

Жорж Раварані

Марко Бошняк, *судді*,

і Маріалена Цірлі, *Секретар секції*,

Провівши нараду за зачиненими дверима 10 квітня 2018 року,

Ухвалює наступне рішення, яке було прийняте того самого дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявою (№ 54335/14) проти Республіки Мальта, поданої до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі - Конвенція) громадянином Мальти, паном Кеннетом Гафа ("заявник"), 25 липня 2014 року.

2. Заявника представляв доктор Дж. Брінкат, адвокат, який практикує у м. Марса. Уряд Мальти ("Уряд") був представлений їх представником, доктором П. Греч, генеральним прокурором.

3. Заявник, зокрема, стверджував, що він постраждав від порушення статті 5 § 3 Конвенції внаслідок надмірних умов, покладених на нього для звільнення під заставу.

4. 27 січня 2016 року Уряд був повідомлений про скаргу відповідно до статті 5 § 3 Конвенції стосовно утримання заявника під вартою після звільнення під заставу, а решта заяви була визнана неприйнятною відповідно до правила 54§3 Регламенту Суду.

ФАКТИ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

5. Заявник народився в 1972 році і зараз знаходиться в ув'язненні в установі виконання покарань Коррадіно, Паола.

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

A. Перебіг подій, які відбулися до подання заяви у цій справі

6. 11 грудня 2010 року заявник був заарештований поліцією за підозрою у вбивстві свого колишнього партнера.

7. 13 грудня 2010 року йому були пред'явлені обвинувачення Магістратським судом, а також Судом, який здійснює кримінальне розслідування, зокрема, за умисне вбивство. Після цього він продовжував перебувати під вартою.

8. З актів провадження витікає, що після пред'явлення обвинувачення заявникові до серпня 2012 року заявник подав десять клопотань про звільнення під заставу, які всі були відхилені після того, як були подані усі відповідні матеріали, в тому числі після дебатів сторін. Окрім слухань, пов'язаних з заявами про звільнення під заставу, та інших особливих клопотань, було проведено чотирнадцять слухань, під час яких десятки свідків надали свідчення, а під час проведення наступних слухань нічого не відбулося, тому розгляд справи був відкладений.

B. Перший етап конституційного провадження про відшкодування збитків

9. Тим часом 10 квітня 2012 року заявник ініціював конституційне провадження в Цивільному суді (перша палата), який має повноваження конституційного суду. Він скаржився на порушення статті 5 § 3 Конвенції, оскільки його утримували під вартою протягом більш ніж п'ятнадцяти місяців після його арешту.

10. Рішенням від 27 червня 2012 року Цивільний суд (перша палата) відхилив вимоги заявника. Рішенням від 23 листопада 2012 року Конституційний суд відхилив апеляцію заявника і підтвердив рішення, яке оскаржується.

C. Звільнення під заставу з відповідними зобов'язаннями та наступне звільнення

11. Після того, як заявник знаходився під вартою понад максимальний термін тримання під вартою, передбачений законом, він мав право на звільнення під заставу відповідно до статті 575 (6) (а) (iii) Кримінального кодексу (дивіться відповідне національне законодавство).

12. Отже, після його клопотання від 17 серпня 2012 року розпорядженням від 22 серпня 2012 року Магістратський суд надав заявнику можливість звільнення під заставу за наступних умов: він з'являється на всі заплановані слухання у кримінальному провадженні; він не виїжджає закордон або не переховується; він не контактує або

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

прямо чи посередньо не наближається до свідків обвинувачення; він не вчиняє добровільного злочину під час звільнення під заставу; він з'являється в районному відділку поліції кожного дня між восьмою ранку і восьмою вечора; він буде вдома не пізніше десяти годин вечора, він не виходитиме з дому до шостої години наступного дня; він інформує поліцію про будь-яку зміну адреси не пізніше ніж через дванадцять годин після такої зміни; він вносить до судової адміністрації суму в розмірі 15 000 євро (EUR); і він бере особисту гарантію у розмірі 25 000 євро. У випадку порушення будь-якого положення про звільнення під заставу вся сума в розмірі 40000 євро буде конфіскована на користь держави.

13. 3 вересня 2012 року Генеральний прокурор подав апеляцію проти рішення від 22 серпня 2012 року, оскільки він вважав умови занадто м'якими та такими, які не мали достатнього стримуючого фактору від переховування або перешкоджання належному здійсненню правосуддя. Він звернувся до суду з клопотанням встановити більш високий розмір застави, який відображав би характер злочинів, в яких був обвинувачений заявник, і змінити умови забороняючи заявникові знаходитися в місцевості Р., в якій мешкає жертва та її сім'я .

14. 6 вересня 2012 року заявник висунув твердження проти апеляції Генерального прокурора зазначивши, що він знаходився в ув'язненні саме тому, що він не міг виконати призначені умови. В той же час він подав заяву до суду про зменшення суми, яку він повинен внести. Він пояснив, що оскільки він перебував під вартою протягом більш ніж двадцяти місяців, він був безробітним, і таким чином він не міг сплатити відповідну суму. Він подав два документи, які свідчили про те, що він отримував допомогу по безробіттю у розмірі 1 262, 22 євро та 1 573,34 євро у 2009 та 2010 роках, відповідно, і запропонував пояснити його фінансову ситуацію (за необхідності наступним документальним підтвердженням) під час дебатів сторін. З документів провадження витікає, що він подавав форми податкової звітності за попередні дванадцять років.

15. Рішенням від 7 вересня 2012 року Кримінальний суд, розглянувши документи, подані заявником, відхилив прохання Генерального прокурора збільшити суму, але додав умову, що заявник не міг перебувати в безпосередній близькості від місцевості Р. Він також відхилив клопотання заявника, вважаючи, що Магістратський суд вірно застосував свої повноваження.

16. 9 жовтня 2012 року заявник подав ще одну заяву до суду про зменшення розміру застави. Він скаржився на те, що, незважаючи на те, що він перебував в ув'язненні протягом двадцяти двох місяців і мав право на звільнення під заставу, він все ще залишався в ув'язненні, оскільки він (і його сім'я) не могли дозволити собі сплатити таку

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

надмірну суму застави. Він також зазначив, що головні свідки вже були заслухані під час віддання під суд .

17. 10 жовтня 2012 року Генеральний прокурор висунув заперечення проти нового клопотання заявника зазначивши, що заявник не був надійним, а також те, що нездатність зробити внесок демонструвала, що він не мав можливості сплатити особисту гарантію, якщо б він порушив умови. Крім того, сім'я жертви, особливо її дочка, жили в страху перед заявником.

18. Згідно з рішенням від 18 жовтня 2012 року розглянувши клопотання і відповідь, надану Генеральним прокурором, суд відхилив клопотання заявника.

19. 4 грудня 2012 року заявник подав ще одну заяву, в якій вимагав від суду зменшення суми, яку він повинен внести. Він зазначив, що він продовжував залишатися під вартою протягом трьох з половиною місяців після прийняття рішення про звільнення під заставу у зв'язку з його нездатністю зробити цей внесок. Генеральний прокурор висунув заперечення з огляду на серйозність злочину.

20. 7 грудня 2012 суд знову відхилив звернення заявника; він зазначив, що в його попередніх рішеннях був визначений розмір застави для того, щоб встановити необхідний баланс між, з одного боку, серйозністю злочину і потенційним покаранням, і, з іншого боку, обов'язком обвинуваченого виконувати призначені умови

21. 29 січня 2013 року заявник подав ще одну заяву про зменшення суми внеску. Він зазначив, що він знаходився під вартою протягом п'яти місяців після ухвалення рішення про його звільнення під заставу, але він все ще не міг отримати користь від застави - на яку він мав право відповідно до закону, - оскільки він не міг здійснити призначений внесок. Генеральний прокурор висунув заперечення вважаючи, що призначений розмір застави був відповідним з огляду на тяжкість злочину та обставини справи. 5 лютого 2013 року заявник подав клопотання, у якому повторив своє прохання.

22. Указом від 5 лютого 2013 року суду, розглянувши твердження сторін, а також своє рішення від 7 грудня 2012 року, суд висловив думку стосовно того, що він не повинен змінювати міркування, викладені в останньому рішенні. Таким чином суд відхилив звернення заявника.

23. 22 липня 2013 року заявник звернувся до суду з проханням прийняти його мати, пані J.G. (і інших родичів) як поручителя *in lieu* внеску. Він посилався на майно родичів, яке вони готові були висунути як гарантії замість внеску. Генеральний прокурор вимагав, щоб заявник подавав відповідні докази спадщини і вартість майна, а також те, щоб суд заслухав відповідних свідків у зв'язку перш ніж висловити свою остаточну думку. Він також зазначив, що для цілей відповідної застави нерухомості був необхідний офіційний документ.

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

24. 30 липня 2013 року заявник подав усі відповідні документи стосовно майна, яке розглядається, вартість якого складала 95 000 євро.

25. 2 серпня 2013 року суд визнав, що мати заявника могла діяти як поручитель за допомогою застави нерухомості - вищезазначеного майна, яким вона володіла разом з іншими родичами. Таке майно повинно було служити гарантією дотримання заявником призначених зобов'язань; у разі порушення будь-якої з цих умов майно було б конфісковане на користь уряду Мальти.

26. Згодом, 6 серпня 2013 року після того, як заявник підписав особисту гарантію в розмірі 25 000 євро, а його мати надала відповідну заставу нерухомості як гарантію, заявник був звільнений з-під варті після тридцяти двох місяців досудового ув'язнення.

27. Тим часом продовжувалася процедура відкриття судового засідання щодо розгляду кримінальної справи і заслуховування свідків; додаткові свідки були заслухані під час трьох засідань, а чотири наступні засідання були відкладені. 31 липня 2013 року прокуратура заявила, що вона не має додаткових доказів, які б вона могла надати.

D. Друге конституційне провадження про відшкодування збитків

28. Тим часом 6 лютого 2013 року заявник ініціював нове конституційне провадження про відшкодування збитків зі скаргою на порушення статті 5 § 3 Конвенції у зв'язку з «надмірним розміром застави», яка вимагалася (зокрема, стосовно суми коштів, встановленої як внесок), та яка не дозволяла йому ефективно використати інститут звільнення під заставу.

29. Рішенням від 3 липня 2013 Цивільний суд (Перша палата) зі своїми повноваженнями конституційного суду відхилив вимоги заявника.

Суд постановив, що, коли суд визнає, що заявник повинен бути звільнений під заставу, цей суд повинен встановити належні умови, які заявник повинен був задовольнити для того, щоб бути звільненим, а також бути присутнім під час судового розгляду. Якщо гарантії містили внесення суми грошей, така фінансова умова повинна була розглядатися за допомогою посилання на особу обвинуваченого і його кошти, а також на особу, яка буде діяти як його поручитель. Суд посилався на рішення Суду в справі *Іванчук проти Польщі* (№ 25196/94, § 66, 15 листопада 2011 року), в якому було встановлено, що обвинувачений, якого судові органи були готові звільнити під заставу, повинен сумлінно надати достатню інформацію, яку можливо перевірити у випадку необхідності, про розмір застави, який необхідно встановити. Суд зазначив, що заявник не виконав цього зобов'язання. Він мав обов'язок надати судам інформацію про його доходи,

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

заощадження та перелік його активів. Проте заявник подавав лише копії форм для самостійного визначення податку на прибуток за період від 1998 до 2011 року. Відповідно до рішення суду, якщо заявник стверджував, що внесок був занадто високим, він повинен був продемонструвати суду, що він міг дозволити надаючи список його активів і майна, навіть якщо це означало, що він повинен був провести дослідження в відкритому реєстрі і надати відповідну документацію. На його думку, заявник повинен був продемонструвати не лише те, що він не мав необхідних коштів для внесення суми, яка вимагається, але й об'єктивну відсутність можливості знайти необхідні кошти. Він також повинен був продемонструвати, що він не міг знайти осіб, які б запропонували йому виступити поручителями. Лише після того, як все це було б продемонстровано, заявник вважався би таким, який виконав обов'язок надати достатню інформацію, яка б надала суду можливість дати об'єктивну оцінку.

30. На думку Суду, в цій справі з урахуванням серйозності злочину і потенційного покарання заявник не надав достатніх доказів в судах під час кримінального провадження для обґрунтування свого твердження стосовно того, що ці суди призначили йому надмірні умови застави (в тому числі, посилаючись і на розмір внеску). Він також зазначив, що Конституційний Суд [на першому етапі провадження] не був переконаний в тому, що не буде підробки доказів. Дійсно, незважаючи на те, що закінчився збір доказів, необхідно було гарантувати, що докази будуть залишатися недоторканими, і, отже, відповідні гарантії були необхідними.

31. Заявник подав апеляцію.

32. Рішенням від 31 січня 2014 року Конституційний суд відхилив апеляцію заявника і підтвердив рішення першого суду.

33. Конституційний суд послався на своє рішення у справі *Поліція проти Остін Езе та Осіта Анагбосо Обі* від 25 жовтня 2013 року, в якому він визнав, що повинна бути пропорційність між сумою, яку заявник повинен внести для його звільнення під заставу та його фінансовими можливостями. Розмір застави не повинен бути занадто високим і повинен забезпечити присутність обвинуваченого на різних етапах кримінального провадження. Він також послався на рішення Суду в *Монгурас проти Іспанії* ([ВП], №. 12050/04, § 79, ЄСПЛ 2010), а також рішення Конституційного Суду з справі *Сальваторе Гаучі проти Генерального прокурора* від 31 липня 1998 року, в якому було визнано, що під час встановлення суми, яка повинна бути внесена як гарантія суд також повинен розглянути інші обставини, такі як серйозність правопорушення та небезпеку для суспільства.

34. Конституційний Суд дійшов висновку, що обов'язок довести, що сума внеску була надто високою для заявника під час дослідження його фінансових можливостей був покладений на самого заявника.

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

Заявник повинен надати суду інформацію про його фінансове становище та дійсну можливість знайти поручителів, які могли б гарантувати дотримання встановлених умов. У цій справі Конституційний Суд постановив, що останній пункт не був виконаний заявником, і лише після того, як були подані різноманітні запити про зменшення цієї суми, він в кінцевому підсумку запропонував своїй матері бути поручителем. Суд зазначив, що, незважаючи на те, що мати заявника не володіла орендованим приміщенням, яке вона використовувала для цілей гарантії, воно було вже в її розпорядженні протягом певного проміжку часу до того, як була подана остання заява про зменшення суми. Таким чином, заявник не міг стверджувати, що він раніше не міг обрати цей крок. Незважаючи на те, що заявник посилався на рішення Суду в справі *Іванчук* (наведена вище), в якій було виявлено порушення на підставі того, що органам влади Польщі було необхідно чотири місяці для коригування умов для звільнення під заставу, Конституційний Суд визнав, що (навіть якщо це було так) заявник – якого представляв адвокат - не вивчив усі способи для того, щоб задовольнити суди відповідною гарантією дотримання умов звільнення під заставу. Заявник не надав жодних пояснень того, чому він отримав гарантію у вигляді поруки лише на наступному етапі провадження.

35. Зазначивши, що заявник повідомляв час від часу, що він працював водієм автобуса і об'їждчиком, крім іншої діяльності, Конституційний Суд відрізняє справу заявника від справи особи, яка жила за рахунок соціальної допомоги. Той факт, що заявник часто працював і мав заробітну плату, викликав необхідність надати суду інформацію про його кошти в більш відповідний спосіб.

36. Під час встановлення розміру внеску Конституційний Суд посилався на статтю 576 Кримінального кодексу (дивіться відповідне національне законодавство нижче), яка передбачала розгляд факторів з цією метою. Відповідно до законодавства Мальти розгляд містив серйозність правопорушення та застосовне покарання. Конституційний Суд вважав, що, незважаючи на те, що в законі також було посилення на фінансове становище обвинуваченої особи, цей фактор не слід розглядати окремо - суд, який встановлює суму внеску, повинен розглянути всі фактори разом, а не окремо. У цій справі з урахуванням цих факторів розмір внеску в 15 000 євро був обґрунтованим, особливо з огляду на те, що закон передбачав можливість надання поруки – вид поведінки, яку згодом і обрав заявник.

37. На думку Конституційного Суду занепокоєння судів стосовно того, що заявник не давав необхідні гарантії того, що не буде жодної фальсифікації доказів, підтримувалося протягом всього кримінального провадження.

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

Е. Інша інформація

38. Рішенням від 7 квітня 2014 року заявник був визнаний винним порушенні умов його звільнення під заставу, і його звільнення під заставу було скасоване. Ним до 26 січня 2015 року було подано наступні клопотання про звільнення під заставу, які було відхилено, коли проти заявника було постановлено обвинувальний вирок. З серпня 2013 року до ухвалення обвинувального вироку було проведено близько десяти судових засідань, під час яких нічого не відбулося, і справа була відкладена.

39. 16 червня 2015 року Кримінальний суд був поінформований про те, що між заявником та стороною обвинувачення було укладено угоду про визнання вини.

40. 20 липня 2015 року, після визнання заявником для всіх обвинувачень, висунутих проти нього, Кримінальний суд проголосив обвинувальний вирок і засудив заявника до тридцяти п'яти років ув'язнення та відшкодування судових витрат.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

41. Стаття 575 Кримінального кодексу має наступний зміст:

" (1) Збереження положень статті 574 §2 у випадку -

(i) якщо особа звинувачується в будь-якому злочині проти безпеки уряду, або

(ii) особа, яка звинувачується в будь-якому злочині, підлягає покаранню у вигляді довічного ув'язнення, суд може видати наказ про звільнення під заставу лише якщо з урахуванням всіх обставин справи, характеру і серйозності злочину, характеру, минулого, зв'язків обвинуваченого з асоціаціями та спільнотами, а також будь-яке інше питання, яке, як виявляється, є доречним, та не існує жодної небезпеки у разі звільнення обвинуваченого під заставу,

(a) не з'явиться після наказу органу влади, зазначеного в зобов'язанні під час звільнення під заставу; або

(b) переховуватиметься або залишить Мальту; чи

(c) не буде дотримуватися будь-яких умов, які суд вважатиме належними призначити у своєму розпорядженні про звільнення під заставу; або

(d) буде впливати або намагатиметься вплинути на свідків чи іншим чином перешкоджати або намагатися перешкодити здійсненню правосуддя щодо себе або будь-якої іншої особи; або

(e) буде вчиняти будь-який інший злочин.

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

...

(5) У випадках стосовно особи, звинуваченої у вчиненні злочину, щодо якої Магістратський суд відкрив необхідне розслідування, Генеральний прокурор також: -

(a) не подає обвинувальний висновок, або

(b) передав обвинуваченого для того, щоб він постав перед Магістратським судом, як це передбачено в пункті статті 370 (3) (a) або в статті 433 (5) або в аналогічних положеннях будь-якого іншого закону відповідно до умов, зазначених у частині (б) починаючи з дня, коли обвинувачувана особа постала перед зазначеним судом, або з дня його арешту, як це передбачено в статті 397§5, цій особі надається дозвіл про звільнення під заставу.

(б) (a) Умови, зазначені в попередньому пункті, є наступними:

(iii) двадцять місяців у злочині, який підлягає покаранню у вигляді ув'язнення на термін від дев'яти років і більше. "

42. Стаття 576, яка стосується суми застави, передбачає наступне:

«Сума застави визначається в межах, встановлених законом з урахуванням становища обвинуваченого, характеру і якості злочину, а також строку покарання, який може бути до нього застосований».

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 5 § 3 КОНВЕНЦІЇ.

43. Заявник скаржився на те, що він знаходився під вартою протягом необґрунтованого проміжку часу у зв'язку з надмірною сумою внеску, який йому було наказано сплатити як одну з умов для звільнення під заставу. Він посилався на статтю 5§3 Конвенції, яка має наступний зміст:

" Кожен, кого заарештовано або затримано згідно з положеннями підпункту "с" пункту 1 цієї статті, має негайно постати перед суддею чи іншою посадовою особою, якій закон надає право здійснювати судову владу, і йому має бути забезпечено розгляд справи судом упродовж розумного строку або звільнення під час провадження. Таке звільнення може бути обумовлене гарантіями з'явитися на судове засідання.»

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

А. Обсяг скарги

44. Суд зазначає, що заявник був заарештований 11 грудня 2010 року та у Магістратському суді було висунуто проти нього обвинувачення як у Суді, який проводив розгляд кримінальної справи, 13 грудня 2010 року. Він продовжував залишатися під вартою. Після тримання під вартою протягом періоду, який перевищував строки, встановлені законодавством Мальти (двадцять місяців за таких обставин, як, наприклад, у цій справі) Магістратський надав йому можливість звільнення під заставу 22 серпня 2012 року, за умови, зокрема, внеску 15000 євро на рахунок судової адміністрації. Оскільки заявник не міг внести таку суму, він залишався під вартою. Згодом його звільнили 6 серпня 2013 року, коли його мати стала поручителем.

45. Ця скарга стосується винятково періоду, протягом якого заявника утримували під вартою після надання можливості звільнення під заставу, а саме з 22 серпня 2012 року (день, коли йому було надано можливість звільнення під заставу за умов, які він не міг виконати) до 6 серпня 2013 року (день, коли заявник був звільнений під заставу), тобто через рік без шістнадцяти днів.

В. Стаття 37

46. Стаття 37 Конвенції має наступний зміст:

" 1. Суд може на будь-якій стадії провадження у справі прийняти рішення про вилучення заяви з реєстру, якщо обставини дають підстави дійти висновку:

- а) що заявник не має наміру далі підтримувати свою заяву; або
- б) що спір уже вирішено; або
- в) що на будь-якій іншій підставі, встановленій Судом, подальший розгляд заяви не є виправданим.

Проте Суд продовжує розгляд заяви, якщо цього вимагає повага до прав людини, гарантованих Конвенцією та Протоколами до неї.

2. Суд може прийняти рішення про поновлення заяви в реєстрі справ, якщо він вважає, що це виправдано обставинами.»

1. Доводи сторін

47. Уряд стверджував (на першому етапі своїх зауважень), що заявник вже не був зацікавлений у розгляді своєї заяви, оскільки він не поінформував Суд, що 7 квітня 2014 року він порушив умови звільнення під заставу, і пізніше, в 2015 році, він визнав обвинувачення, а потім був засуджений, відповідно, що означає, що

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

його утримання під вартою буде вираховане з його вироку. Уряд посилався на рішення *Абді Ахмед та інші проти Мальти* ((ріш.), № 43985/13, 16 вересня 2014 року, та *Шериф та інші проти Італії*, № 1860/07, 7 квітня 2009 року) та вважав, що заява повинна бути вилучена на підставі статті 37 §1 (а) або (с).

48. На другому етапі своїх зауважень Уряд наполягав на тому, щоб Суд вилучив заяву відповідно до статті 37 §1 (с). Уряд зазначив, що Суд має широкі межі розсуду для визначення підстав, на яких можливо покладатися для вилучення заяви. Він посилався на *К.Ф. проти Кіпру* (№ 41858/10, 21 липня 2015 року) та відповідне прецедентне право. На думку Уряду, той факт, що заявник визнав обвинувачення у скоєнні умисного вбивства, що піддавало його тривалому тюремному ув'язненню, означав, що він вже не міг скаржитися на його досудове ув'язнення. після його зізнання, його попереднє ув'язнення було вираховане з його остаточного покарання. Таким чином, на думку Уряду, єдиною підставою у заявника для продовження провадження в Суді було отримання компенсації «на основі вигідних лише для однієї сторони претензій». Дійсно, він не надав жодних інших підстав для продовження розгляду заяви. Таким чином Уряд вважає, що Суд повинен вилучити заяву з реєстру.

49. Заявник стверджував, що наступні факти, зазначені Урядом, не були доречними для його скарги відповідно до статті 5 стосовно досудового провадження. Крім того, він зазначив, що скасування його звільнення під заставу було наслідком порушення умови комендантської години на відміну від нездатності з'явитися в суді.

2. Оцінка Суду

50. Суд зазначає, що справи, наведені Урядом в зв'язку зі статтею 37 § 1 (а) стосуються ситуацій, коли заявники втратили контакт зі своїми адвокатами і, таким чином, вважалось, що вони втратили інтерес до продовження їх справ в Суді. У цій справі обставини абсолютно різні. Не існує жодних сумнівів в тому, що заявник все ще підтримує зв'язок з його законним представником і що він все ще бажає продовжувати розгляд його заяву, про що свідчать його твердження у справі (дивіться, *Mutatis mutandi*, *Пенаранда проти Мальти*, № 16680/14, § 32, 19 грудня 2017 року ; і, *a contrario*, *V.M. та інші проти Бельгії* (вилучення з реєстру) [ВП], № 60125/11, § 40, 17 листопада 2016 року).

51. Відповідно, Суд відхиляє прохання Уряду про вилучення заяви із реєстру справ відповідно до статті 37 § 1 (а) Конвенції.

52. Для того, щоб вирішити, чи необхідно вилучити заяву з реєстру застосовуючи статтю 37 §1 (с), Суд повинен з'ясувати, чи з огляду на обставини він може зробити висновок, що "на будь-якій іншій підставі ... подальший розгляд заяви не є виправданим". З цього положення

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

витікає, що Суд має широкі межі розсуду для визначення підстав, на які можливо посилатися для вилучення заяви на цій основі, проте, зрозуміло, що такі підстави повинні існувати за особливих обставин кожної справи (дивіться *Асоціація SOS Attentats i de Voery проти Франції* [ВП], (ріш.), № 76642/01, §§ 36-37, ЄСПЛ 2006 р. - XIV) .

53. Прецедентне право ілюструє такий підхід. Наприклад, Суд постановив, що за певних обставин може бути доцільним вилучити заявку з реєстру справ відповідно до цього положення на підставі односторонньої заяви уряду-відповідача, навіть якщо заявник бажає продовжити розгляд справи по суті (дивіться *Tahsin Akar проти Туреччини* (попереднє питання) [ВП], №26307/95, § 75-77, ЄСПЛ 2003 - VI; *Меріакрі проти Молдови* (вилучення з реєстру), № 53487/99, 1 березня 2005 року; і *Ван Хоутен проти Нідерландів* (вилучення з реєстру), № 25149/03, ЄСПЛ-2005 - IX). Це також відбувалося у тих справах, коли заявники досягли угоди або врегулювання з національними органами влади, які в значній мірі задовольняли вимоги, поставлені ними відповідно до Конвенції, і таким чином втратили статус жертви (дивіться, наприклад, *Калі і інші проти Італії* (вилучення з реєстру), № 52332/99, 19 травня 2005 року, і *Ла Роза і Альба проти Італії* (вилучення з реєстру), № 58274/00, 28 червня 2005 року); а також у тих справах, коли була підписана позасудова угода, разом з іншими обставинами (дивіться, докладно, *Асоціація SOS Attentats i de Voery*, наведені вище, §§ 38-39) або оскільки оскаржене питання вже не було актуальною проблемою (дивіться *Оя Отаман проти Туреччини* (вилучення з реєстру), № 47738/99, § § 25 - 26, 22 травня 2007 року).

54. Суд також вилучив заяви зі свого реєстру на основі цього положення на підставі того, що зазначений заявник загинув під час розгляду справи і жоден спадкоємець або близький член сім'ї не висловив бажання продовжувати провадження (дивіться, наприклад, *Гладковські проти Польщі* (вилучення з реєстру), № 29697/96, 14 березня 2000 року; і *Севгі Ердоган проти Туреччини* (вилучення з реєстру), № 28492/95, 29 квітня 2003 року), або на підставі того, що спадкоємець, який висловив такий намір, не мав законних інтересів у зв'язку з цим (дивіться *Легер проти Франції* (вилучення з реєстру) [ВП], № 19324/02, § 50, 30 березня 2009 року; і *S.G. проти Франції* (вилучення з реєстру), № 40669/98, 18 вересня 2001 року), або, у світлі відсутності старанності заявника (дивіться, наприклад, *Хун проти Туреччини* (вилучення з реєстру), № 5142/04, 10 листопада 2005 року ; і *Мюррювет Кючюк проти Туреччини* (вилучення з реєстру), № 21784/04, 10 листопада 2005 року), або його або її адвоката (дивіться, наприклад, *Фалькович проти України* (вилучення з реєстру), № 64200/00, 4 жовтня 2005 року; і *Флері проти Франції* (ріш.), № 2361/03, 6 липня 2006 року), або на підставі того, що заявник не призначив

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

адвоката для його представництва відповідно до Правила 36 §§ 2 та 4 статті 36 Регламенту Суду (дивіться *Гримайло проти України* (ріш.) № 69364/01, 7 лютого 2006 року).

55. Суд також визнав, що вже не є обґрунтованим розглядати справу і вилучав відповідні заяви з реєстру відповідно до статті 37 § 1 (с) в справах, в яких заявник вже не мав ризику видворення (дивіться, наприклад, серед багатьох інших, *Хан проти Німеччини* [ВП], № 38030/12, §§ 38-39, 21 вересня 2016 року); або у справах, які стосуються того самого предмета, які одночасно розглядаються в суді договірної держави (дивіться *Ковачич та інші проти Словенії* [ВП], № 44574/98 та 2 інших, § 267, 3 жовтня 2008 року); або дотримуючись процедури прийняття пілотного рішення було встановлено, що жертви системної ситуації більш відповідним чином захищені у процесі виконання (дивіться *Бурмич та інші проти України* (вилучення з реєстру) [ВП], № 46852/13 та ін., § 202, ЄСПЛ 2017 (витяги)).

56. Цю справу неможливо порівняти з будь-якою із перерахованих вище. У цій справі Уряд стверджував, що заява повинна бути вилучена відповідно до статті 37 § 1 (с), оскільки досудове ув'язнення заявника буде вираховане з його остаточного покарання, і тому він лише вимагав грошову компенсацію в цьому Суді. В першу чергу, Суд зазначає, що вирахування періоду досудового ув'язнення з відповідного вироку до тюремного ув'язнення буде відбуватися для будь-якої особи, яка в кінцевому підсумку визнається винною і засуджується до ув'язнення незалежно від того, чи було його досудове ув'язнення сумісним з Конвенцією або ні. По-друге, Суд нагадує, що захист, який надається статтею 5 § 3, застосовується до «кожної особи, яка заарештована або затримана згідно з положеннями пункту 1 (с)» без будь-яких винятків, і, отже, не забезпечує захист лише особам, які згодом були виправдані. Права, отримані статтею 5 § 3 є відокремленими, і їх розгляд не повинен залежати від будь-якого утримання під вартою після засудження компетентним судом. Більш важливим є те, що визнання того, що результат судового розгляду може вплинути на будь-які скарги щодо тримання під вартою, означає, що будь-яка така скарга буде передчасною за відсутності остаточного рішення у кримінальному провадженні, що, очевидно, не є таким згідно з сучасним прецедентним правом Суду (дивіться, побічно, серед багатьох інших, *Кудла проти Польщі*. [ВП], №. 30210/96, ЄСПЛ 2000 - XI;. *МакКей проти Сполученого Королівства* [ВП], №. 543/03, ЄСПЛ 2006 - X, і *Подеші проти Сан-Маріно*, № 66357/14, 13 квітня 2017 року).

57. Крім того, Суд вважає, що бажання заявника вимагати здійснення своїх прав і пов'язаної з цим справедливої сатисфакції відповідає статтям 34 і 41 Конвенції, і зауваження Уряду у зв'язку з цим є явно необґрунтованими.

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

58. З урахуванням вищенаведених міркувань Суд не знаходить підстав, які б обґрунтовували припинення розгляду справи.

59. Отже, Суд відхиляє заяву Уряду про вилучення заяви з реєстру справ відповідно статті 37 §1 (с) Конвенції та продовжує розгляд заяви.

60. Оскільки посилання Уряду на нездатність заявника поінформувати Суд про те, що він порушив свої умови звільнення під заставу і був згодом визнаний винним і засуджений, можливо розглядати як заперечення на підставі неналежного подання заяви, Суд розгляне це питання нижче.

С. Прийнятність

1. Неналежне подання заяви

61. Суд повторює, що будь-яка поведінка заявника, яка явно суперечить меті права на індивідуальне звернення, як це передбачено в Конвенції, а також перешкоджає належному функціонуванню Суду або належному здійсненню провадження, є зловживанням правом на подання заяви (дивіться *Міролюбов і інші проти Латвії*, № 798/05, §§ 62 і 65, 15 вересня 2009 року). Проте відхилення заяви на підставах зловживання правом на подання заяви є винятковим заходом (дивіться *Міролюбов та інші*, наведена вище, § 62), і до цього часу застосовувалося лише у обмеженій кількості справ. Зокрема, Суд відхилив заяви як зловживання відповідно статті 35§3 Конвенції, якщо вони були свідомо засновані на неправдивих фактах або інформації, яка вводить в оману (дивіться *Гросс проти Швейцарії* [ВП], № 67810/10, § 28, ЄСПЛ 2014 року, і справи наведені в ній), або якщо вони містили образливі вирази (дивіться, наприклад, *Ржегак проти Чехії* (ріш.), № 67208/01, 18 травня 2004 року), або якщо був порушений принцип конфіденційності дружнього врегулювання спору (дивіться, наприклад, *Цонев проти Болгарії* (ріш.) № 44885/10, 8 грудня 2015 року, і *Ausad Valimised Mtiі проти Естонії* (ріш.), № 40631/14, 27 вересня 2016 року).

62. Суд зазначає, що жодна з вищезазначених ситуацій не застосовується в цій справі. Зокрема, Суд зазначив, що скарга заявника стосується його утримання під вартою, яке, як він стверджував, суперечило статті з § 5 3, протягом періоду з 22 серпня 2012 року до 6 серпня 2013 року. З цього витікає, що наступні події, які викликали наступні періоди тримання під вартою у 2014 і 2015 роках, не можуть вважатися такими, які є доречними для цього оцінювання, і, отже, недоглядом під час бездіяльності заявника, що може поставити під сумнів його поведінку. З цього витікає, що будь-яке заперечення у зв'язку з цим повинне бути відхилене.

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

2. Висновок

63. Суд зазначає, що скарга не є явно необґрунтованою у значенні статті 35§ 3 (а) Конвенції. Він також зазначає, що вона не є неприйнятною на будь-яких інших підставах. Тому вона повинна бути визнана прийнятною.

D. Сутність

1. Твердження сторін

(а) Заявник

64. Заявник скаржився на те, що введення зобов'язання, що видається особою, яка бере на поруки, було надмірним в його справі, оскільки він не заробляв гроші на той час. Він був в кінцевому підсумку звільнений лише завдяки його матері, яка, в свою чергу повинна була залучити інших членів сім'ї, які були співвласниками майна, яку вони використовували як гарантію. Заявник стверджував, що його тримали під вартою понад максимально дозволений законом термін. На його думку, через двадцять місяців він повинен був бути звільнений під заставу належним чином. Проте він залишався під вартою протягом тридцяти двох місяців.

65. Стосовно обов'язків особливої ретельності органів влади, заявник зазначив, що процесуальне право було однаковим для всіх обвинувачених незалежно від того, чи перебувала особа під вартою або ні. Заявник, як і всі інші, зв'язується у суді кожні шість тижнів.

(b) Уряд

66. Уряд стверджував, що заявникові було надане звільнення під заставу 22 серпня 2012 року з дотриманням крайнього строку в двадцять місяців, встановленого національним законодавством. На його думку, умови, встановлені заявникові (дивіться пункт 12 вище), були спеціально розроблені для того, щоб гарантувати появу в суді та усунути будь-яку форму підробки доказів, оскільки це все було подане обвинуваченням навіть після того, як заявник отримав звільнення під заставу.

67. Стосовно грошової гарантії, вони зазначали, що сума повинна була оцінюватися за посиланням на обвинувачуваного та його активів в світлі його стримуючого ефекту. Уряд стверджував, що визначена сума для звільнення під заставу відповідала статті 576 Кримінального кодексу (дивіться пункт 42 вище), що, в свою чергу, відповідало Конвенції.

68. Уряд стверджував, що заявник почав подавати докази свого майна та доступ до коштів лише тоді, коли він подав заяву 30 липня

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

2013 року. З документації з'ясувалося, що заявник мав прибуткову зайнятість до скоєння правопорушення; при цьому національні суди враховували тяжкість і характер злочину, а також ризик підробки доказів. На думку Уряду, в таких справах грошові гарантії не повинні бути дуже низькими для того, щоб «уникнути ухилення від стримуючого ефекту таких гарантій на основі звичайної скарги стосовно того, що обвинувачений не має доступу до коштів». У справі заявника 2 серпня 2013 йому було дозволено надавати гарантії і, таким чином, він повинен був лише підписати особисту гарантію в 25000 EUR (яка повинна була бути конфіскована у випадку порушення, і таким чином не залишалася в суді), і - замість внесення 15000 євро - йому було дозволено надати альтернативну гарантію віддавши під заставу власність його матері.

69. Стосовно вимоги особливої ретельності Уряд зазначив, що заявник був засуджений у грудні 2010 року, і його справа була остаточно завершена через чотири з половиною роки.

2. Оцінка Суду

(а) Загальні принципи

70. Відповідно до прецедентного права Суду, гарантія, передбачена статтею 5§3 Конвенції покликана забезпечити явку обвинуваченого у судовому засіданні (дивіться *Мангурас проти Іспанії* [ВП], №. 12050/04, § 78, ЄСПЛ 2010 року). Тому розмір застави повинен бути встановлений з огляду на особу підсудного, належну йому власність, його стосунки з поручителями, іншими словами, з огляду на впевненість у тому, що перспектива втрати застави або заходів проти його поручителів у випадку його неявки до суду буде достатньою для того, щоб стримати його від втечі (дивіться *Неймайстер проти Австрії*, 27 червня 1968 року, § 14, серія А 8). Оскільки питання, яке розглядається, є основним правом на свободу, гарантованим статтею 5, органи влади повинні докладати максимум зусиль як для встановлення належного розміру застави, так під час вирішення питання про необхідність продовження тримання під вартою. Крім того, розмір застави, має бути належним чином обґрунтовано у рішенні про визначення застави і повинна враховувати майновий стан обвинуваченого (дивіться *Мангурас*, наведена вище, § § 79 - 80). Нездатність національних судів оцінити здатність заявника сплатити необхідну суму може викликати виявлення Судом порушення. Проте обвинувачений, якого судові органи готові звільнити під заставу, повинні вірно подати достатню інформацію, яку можливо перевірити, якщо це буде необхідно, щодо суми застави, яку необхідно встановити (дивіться *Тошев проти Болгарії*, № 56308/00, § 68, 10 серпня 2006

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

року; і *Іванчук проти Польщі*, № 25196/94, § 66, 15 листопада 2011 року).

71. Навіть якщо рішення національних судів про відмову звільнення під заставу засновані на "відповідних" і "достатніх" підставах Суд повинен також встановити, чи виявили компетентні національні органи влади «особливу ретельність» при вирішенні цього питання. Суд вважав, що цей критерій повинен бути доречним навіть у зв'язку з рішенням щодо визначення умов звільнення під заставу після того, як звільнення під заставу було офіційно дозволено, якщо особа залишилася в ув'язненні внаслідок відсутності можливості внести заставу (дивіться *Колакович проти Мальти*, № 76392/12, § 74, 19 березня 2015 року).

(b) Застосування зазначених принципів до даної справи

72. Суд зазначає, що в цій справі заявникові було надане звільнення під заставу, зокрема, після виконання фінансових вимог 22 серпня 2012 року. Він подав чотири заяви з проханням про зменшення суми внеску, які були відхилені до його п'ятої заяви – майже через рік - коли рішенням від 2 серпня 2013 року національний суд задовольнив його клопотання стосовно того, щоб його мати була поручителем.

73. Суд зазначає, що тривалість утримання під вартою, про яке йде мова, після надання звільнення під заставу, може викликати питання відповідно до Конвенції (для порівняння, *Мікалаускас проти Мальти*, № 4458/10, § 122, 23 липня 2013 року – утримання під вартою протягом дванадцяти місяців після звільнення під заставу, і *Колакович*, наведене вище, § 53, - утримання під вартою протягом семи місяців після роз'яснень заявником свого фінансового становища після звільнення під заставу). Дійсно, той факт, що заявник залишався під вартою протягом майже дванадцяти місяців після ухвалення рішення звільнення під заставу, свідчить про те, що національні суди не вжили необхідних заходів для визначення належного розміру застави (дивіться, *mutatis mutandis*, *Колакович*, наведене вище, § 72).

74. Суд зазначає, що, незважаючи на твердження Уряду з актів провадження і рішення національного суду від 7 вересня 2012 року (дивіться пункти 14 і 15 вище), а також виходячи з конституційних проваджень (дивіться, наприклад, пункт 29 вище) є очевидним, що заявник вже подав відповідну документацію стосовно його фінансової ситуації до рішення від 7 вересня 2012 року, тобто через декілька днів після того, як йому було надане звільнення під заставу за певних умов. Фактично, Суд зазначає, що жодне рішення національних судів, тобто рішення судів у сфері кримінального провадження, не посиляється на нездатність прийняти зважене рішення у зв'язку з відсутністю відповідних документів (дивіться, *mutatis mutandis*, *Мікалаускас*, наведена вище, § 122). Суд зазначає, що посилення Уряду на

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

документальні докази, подані 30 липня 2013 року, стосувалися документів, які стали доречними лише після клопотання заявника, поданого на тиждень раніше, і вони взагалі не були доречними до його численних попередніх заяв про зменшення суми внеску у зв'язку з його неплатоспроможністю.

75. Всі ці прохання були відхилені на підставі тяжкості злочину та побоювань фальсифікації доказів незважаючи на те, що звільнення під заставу вже було надане. Крім того, жодне з цих рішень не пояснювало, як була встановлена сума застави з посиланням на активи заявника і його кошти. Також жодне з цих рішень не оцінювало здатність заявника сплатити необхідну суму. Суд, який ухвалював ці рішення не розглянув той факт, що заявникові не вдалося підтвердити своє матеріальне становище, довести у Конституційному Суді (дивіться пункт 34 вище) *ex post facto*, а також не виявив обґрунтування у рішеннях про відхилення запитів. Суд зазначає, що, незважаючи на те, що тривале утримання під вартою після надання дозволу про звільнення під заставу було обумовлено оскарженими фінансовими умовами внаслідок його неплатоспроможності, на жодному етапі, протягом періоду майже в один рік, під час якого заявник подав декілька клопотань, суди не вважали за потрібне зменшити розмір застави та тим самим надати йому дійсну можливість отримати користь від звільнення під заставу. Під час розгляду справи національними судами не було подано жодних доречних або достатніх підстав, пов'язаних з майновим становищем заявника.

76. Як висновок, Суд вважає, що у цій справі стаття 5 §3 Конвенції була порушена.

II. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

77. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або Протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію.»

A. Шкода

78. Заявник вимагав 6000 євро (EUR) відшкодування моральної шкоди.

79. Уряд стверджував, що сума моральної шкоди не повинна перевищувати 1500 євро.

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

80. Суд вважає, що виявлення порушення є достатньою справедливою сатисфакцією щодо будь-якої моральної шкоди, яка була завдана заявнику.

В. Судові та інші витрати

81. Заявник також вимагав 6 960.30 EUR видатків і витрат, 3 460.30 EUR (згідно доданим рахунком видатків по справі) для його власних видатків і витрат, понесених під час двох наборів конституційних проваджень про відшкодування збитків, 1000 EUR видатків і витрат (в тому числі судові витрати), понесені у національних судах у зв'язку з його запитами про звільнення під заставу і 2500 EUR відшкодування видатків і витрат, понесених в Суді.

82. Уряд вважав, що сума в розмірі 2015.81 EUR в зв'язку з першим набором конституційних проваджень, а також 1 000 EUR у зв'язку з запитами про звільнення під заставу не були понесені у зв'язку з предметом заяви в Суді. Уряд також стверджував, що сума 1 273,26 EUR, яка виплачується Урядом за судові витрати у зв'язку з другим набором конституційних процедур, ще не була сплачена. Наприкінці, Уряд вважав що видатки і витрати під час провадження в Суді не повинні перевищувати 1500 євро.

83. У цій справі Суд відхиляє позов про відшкодування видатків та витрат під час провадження національному суді стосовно першого набору конституційних провадження, оскільки він не був пов'язаний з порушенням, виявленим Судом. Те саме стосується і витрат, пов'язаних із запитами про звільнення під заставу. Оскільки деякі з останніх витрат могли бути пов'язані із запитом змінити внесок і, таким чином, були пов'язані з порушенням у цій справі, вони не були підтвержені. Суд також зазначає, що заявник не вимагав суму у розмірі 1 273, 26 EUR, яку оскаржив Уряд, і тому жодні висновки не є необхідними з цього питання. Відповідно до прецедентного права Суду заявник має право на відшкодування видатків і витрат лише у тому випадку, якщо було доведено, що вони фактично та обов'язково були понесені та є обґрунтованими щодо суми. Розглянувши документи, які були в його розпорядженні і вищезазначені критерії Суд вважає обґрунтованим присудити суму 3 000 EUR для провадження в Суді, а також щодо видатків і витрат у зв'язку з другим набором конституційних проваджень про відшкодування збитків.

С. Пеня

84. Суд вважає відповідним засновувати відсотки за прострочений платіж на граничній ставці кредитування Європейського центрального банку до якої необхідно додати три відсотки.

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД,

1. *Оголошує*, одноголосно, заяву прийнятною;
2. *Постановляє*, одноголосно, що було порушення статті 5 § 3 Конвенції;
3. *Постановляє* п'ятьма голосами проти двох, що виявлення порушення є достатньою справедливою сатисфакцією щодо будь-якої моральної шкоди, яка може бути завдана заявнику;
4. *Постановляє*
 - (а) що держава-відповідач повинна сплатити заявнику протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до статті 44 § 2 Конвенції 3000 євро (три тисячі євро) та додатково суму будь-яких податків, які можуть нараховуватися та інші витрати, які можуть бути стягнуто з заявника;
 - (б) із закінченням зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
5. *Відхиляє* одноголосно решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою і повідомлено письмово 22 травня 2018 року відповідно до пунктів 2 та 3 Правила 77 Регламенту Суду

Маріалена Цірлі
Секретар секції

Ганна Юдківська
Голова

Згідно з пунктом 2 статті 45 Конвенції та пунктом 2 правила 74 Регламенту Суду до цього рішення додається окрема думка судді Де Гаetano.

GY
MT

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

ОКРЕМА ДУМКА СУДДІ ДЕ ГАЕТАНО,

ЯКА ЧАСТКОВО НЕ ВИРАЖАЄ ОДНОСТАЙНОЇ ДУМКИ СУДДІВ

1 Нажаль я не можу погодитися з пунктом 80 рішення і, отже, пунктом 3 резолютивних положень стосовно того, що виявлення порушення в цій справі є достатньою справедливою сатисфакцією для будь-якої моральної шкоди.

2 У цій справі заявник отримав право на звільнення під заставу на підставі того, що провадження у справі про притягнення його до суду затягувалося на більш ніж один рік та дев'ять місяців. Проте сума гарантії, наскільки це пов'язано з фактичним внесенням грошей, була набагато вищою, ніж та, яку він міг собі дозволити. Таким чином, він залишався у попередньому ув'язненні протягом додаткових одинадцяти місяців та п'ятнадцяти днів (з 22 серпня 2012 року до 6 серпня 2013 року) доки його мати, ймовірно, після переконання інших членів своєї родини, які разом з нею володіли нерухомим майном, віддали під заставу це майно для того, щоб надати їй можливість виступати як поручитель за суму, встановлену кримінальними судами. Протягом цього додаткового періоду провадження про притягнення до суду - яке в принципі та відповідно до статті 401 Кримінального кодексу повинне бути завершено протягом одного місяця і могло бути продовжене на термін не більш ніж три місяці - продовжувалось, а наприкінці 2014 року було остаточно припинене. Обвинувальний акт був поданий до кримінального суду лише 26 січня 2015 року і заявник був остаточно засуджений 20 липня 2015 року. Отже, провадження на одному рівні юрисдикції тривало з 13 грудня 2010 року (коли заявникові було спочатку пред'явлено обвинувачення) до 20 липня 2015 року – протягом періоду більш ніж чотирьох років і шести місяців. Протягом цього періоду було заплановано декілька засідань у суді, під час яких нічого не відбулося і розгляд був просто відкладений (дивіться пункти 8, 27 та 38).

3. Зараз, дійсно в цьому Суді заявник не скаржився відповідно до статті 6§1 Конвенції на те, що він не був притягнений до відповідальності протягом розумного строку, хоча період в чотири роки і шість місяців на одному рівні юрисдикції на *перший погляд* є проблематичним (дивіться, наприклад, *Темешан проти Румунії*, № 36293/02, §§ 53-58, 10 червня 2008 року ;. для цивільного провадження, *Kédiszentkereszti Bíró проти Угорщини*, № 236/12, §§ 11 до 13, 18 жовтня 2016 року). Також він не зосереджував свою скаргу відповідно до статті 5§3 на тому факті, що кримінальні суди не діяли з "особливою ретельністю", яка була необхідна, коли особи відмовляються від звільнення під заставу (його коментарі щодо вимоги "особливої ретельності" були досить невизначеними - дивіться пункт

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

65). Його основний напрямок вимог полягав, по суті, в тому, що національні суди не змогли належним чином оцінити його здатність (а точніше, нездатність) сплатити необхідну суму. Проте фактор часу є важливим, як зазначено в пункті 71, оскільки порушення його основного права відповідно до статті 5 §3 *поєднується з часом*.

4 Суд визнав, що рішення кримінальних судів не були узгоджені з Конвенцією (пункт 74). Він також встановив, що органи конституційної юрисдикції не змогли сміливо взятися за вирішення цієї проблеми (пункт 75). Проте у цій справі Суд встановив, що висновок про порушення є достатньою справедливою сатисфакцією. Чому? Немає жодної причини. Можливо тому, що заявник був поганим хлопцем, який в кінцевому підсумку отримав обвинувальний вирок у вбивстві і був засуджений до тридцяти п'яти років ув'язнення? Якщо це було б підставою для не надання відшкодування моральної шкоди, Суд не повинен виплачувати ні копійки в сотнях справ про умови утримання під вартою відповідно до статті 3, - жоден із ув'язнених не обмежується своїми камерами у зв'язку з деякими обітницями монаха! У справі *Дель Ріо Прада проти Іспанії* (№ ВП 42750/09, ЄСПЛ 2013 року) заявникові, яка багато разів була засуджена за численні злочини, в тому числі терористичну діяльність, спроби вбивства та вбивства, було присуджено 30 000 євро компенсації за її незаконне тримання під вартою (порушення статті 7, яке викликало порушення статті 5 §1 Конвенції). Утримання під вартою Сергія Денисова в порушення статті 5 § 3 викликало відшкодування моральної шкоди в розмірі 7000 євро - за загальним визнанням, його досудове ув'язнення тривало близько семи років, але він був в кінцевому рахунку визнаний винним в декількох епізодах організації злочинного угруповання, вбивстві та нападі, виготовленні вибухових пристроїв та незаконному зберіганні і перевезенні вогнепальної зброї та засуджений до довічного ув'язнення (дивіться *Сергій Денисов та інші проти Росії*, № 1985/05 та інші, 19 квітня 2016 року). У нещодавній справі *Лісовський проти Литви* (№. 36249/14 2 травня 2017 року), заявник був визнаний винним в керівництві озброєною злочинною організацією та володінні великою кількістю наркотичних засобів і психотропних речовин з метою їх розповсюдження, і був засуджений до тринадцяти років ув'язнення. Незважаючи на те, що його справа все ще розглядалася в апеляційному порядку, коли Суд прийняв рішення, порушення статті 5§3 обумовило 4 700 євро відшкодування моральної шкоди. Це лише декілька прикладів.

5 В цій справі неможливо стверджувати, що період тримання під вартою тривав лише декілька днів, як, здається, був посередній доказ Великої Палати в справі *Аквіліно проти Мальти* [ВП] (№ 25642/94., ЄСПЛ 1999 - III), в якій ув'язнення тривало трохи менше дев'яти днів, а

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

основним питанням була відсутність автоматичних повноважень судової влади щодо видачі наказу про звільнення в світлі чинного на той час національного законодавства (§§ 49-50 і 53 цього рішення). Також неможливо стверджувати, як Велика Палата намагалася сперечатися щодо четвертого заявника в справі *Ібрагім та інші проти Сполученого Королівства* (ВП) (№ 50541/08 та 3 інші, § 315, ЄСПЛ 2016), що заявник Гафа як і раніше має певну форму судового захисту, відкритого для нього на національному рівні. Він не має його - ну, принаймні, стосовно порушення статті 5§3. Він звернувся до Суду саме тому, що національні органи конституційної юрисдикції помилялися. Постановивши, що виявлення порушення є достатньою справедливою сатисфакцією щодо будь-якої моральної шкоди, завданої заявнику, Суд побічно довіряє доказу Уряду, що єдиною причиною, чому заявник продовжував розгляд справи в Суді, було "отримання компенсації" (дивіться пункт 48), доказ, який він нібито відхилив у пункті 57. Але тоді не лише Суд, а й Уряд були непослідовними у своїх твердженнях стосовно статті 41 Конвенції Уряд не стверджував, що виявлення порушення було б достатнім; його доказ полягав у тому, що сума моральної шкоди не повинна перевищувати 1500 євро. У силу потрійної перемоги Суд проігнорував це все, і, отже, пункт 80.

6 Стаття 5 § 5 Конвенції передбачає, що Кожен, хто є потерпілим від арешту або затримання, здійсненого всупереч положенням статті 5, має забезпечене правовою санкцією право на відшкодування. Тому ми очікуємо на національному рівні право на відшкодування, яке ми продовжуємо заперечувати на підставі формулювання статті 41. В своїй особливій негативній думці в справі *Ніколова проти Болгарії* [ВП] (№ 31195/96, ЄСПЛ 1999 - II) – в справі, в якій було залучене порушення статті 5 §3 § 4 - Судді Бонелло і Марусте значили, що Конвенція:

" ... надає Суду дві окремі функції: по-перше, визначення того, чи мало місце порушення основного права, і, по-друге, наданні "справедливої сатисфакції" у випадку виявлення цього порушення. Суд об'єднав ці дві чітко визначені функції в одну. Виконавши першу він відчуває себе звільненим від виконання другої ".

Потім вони почали вивчати правильне тлумачення, яке повинне бути надане Статті 41:

" За необхідності " застосовується *лише тоді*, коли є узгодження обох умов, передбачених статтею 41, тобто виявлення порушення Конвенції *та* здатність національної системи забезпечити часткове відшкодування. Коли ці дві умови поєднуються (і лише тоді), Суд може визнати, що не існує необхідності присуджувати додаткову справедливую сатисфакцію. Це чітко вказується в Статті 41. У

Гафа проти Мальти

Переклад з доповненнями адвокатів, кандидатів юридичних наук Олександра Дроздова та Олени Дроздової

справах, таких як ця, в якій національне законодавство взагалі не передбачає відшкодування, умова "за необхідності" стає недоречною і Конвенція не надає Суду жодного дискреційного права щодо присудження компенсації".

На мою думку, те ж саме стосується і справ, в яких, хоча теоретично й існувала можливість отримання компенсації, національні суди, як це трапилося у цій справі, допустили помилки. І *dulcis in fundo* вони додають:

"Виявлення порушення основного права не є комфортним для Уряду. Зупинка в цьому місці не є комфортною для потерпілого. Моральна спрага справедливості майже не відрізняється від фізичної спраги води. Сподівання задовольнити несправедливість щодо жертви хитрими формами слів нагадує намагання втамувати спрагу переляканої дитини чудовими мантрами".

Я не можу не погодитися з цим.